

HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71
HOLLAND FESTIVAL '71

Collegium aureum

27 juni 20.15 uur
De Doelen, Rotterdam
28 juni 20.15 uur
Noorderkerk, Amsterdam
29 juni 20.15 uur
Kloosterkerk, Den Haag

Collegium aureum

Collegium aureum

Solisten

Karl Heinz Steeb, altviool

Helmut Hucke, Barokhobo

Wieland Kuijken, viola da
gamba

Franzjosef Maier, viool

Rudolf Mandalka, cello

Joh. Seb. Bach
(1685-1750)

Ouverture no. 1 in C, BWV 1066
voor 2 hobo's, fagot, strijkers en
basso continuo

Ouverture-Courante-Gavotte I en II

Forlane-Menuet I en II

Bourrée I en II – Passepied I en II

G. Ph. Telemann
(1681-1767)

Suite in D voor viola da gamba,
strijkers en basso continuo

Ouverture – La Trompette –

Sarabande – Rondeau – Bourrée –

Courante met Double – Gigue

Pauze

Carl Ph. Em. Bach
(1714-1788)

Concert in Es voor hobo, strijkers en
basso continuo (Wotquenne 165)

Allegro – Adagio ma non troppo –

Allegro ma non troppo

Carl Stamitz
(1746-1801)

Concertante symphonie in A voor
viool, altviool, violoncel

2 klarinetten, 2 hoorns, strijkers en
basso continuo

Allegro molto – Allegro non presto

Collegium aureum

Als huisensemble van Harmonia Mundi komt dit door Franzjosef Maier van zijn concertmeestersstoel geleidde orkest het best tot zijn recht in zalen die zich meten kunnen met dezelfde cultuur als die waar de musici gezamenlijk zich op hun oude instrumenten voor inzetten: de Barok.

De thuishaven voor de huisconcerten en opnamen is het zuidduitse slot Kirchheim; de muzikale thuishaven is de barokmuziek die door de leden zelf ontdekt is en volgens de nieuwste wetenschappelijke inzichten herontdekt wordt.

Leden van het Collegium aureum:

Helmut Hucke, Hans-Georg Renner, barokhobo

Werner Mauruschat, Barokfagot

Hans Deinzer, Hermut Giesser, Klarinet

Erich Penzel, Heinrich Alfing, Natuurhoorn

Franzjosef Maier, Concertmeester, Viool

Ulrich Beetz, Wolfgang Neiningen, Werner Neuhaus, Ruth Nielsen,

Gerhard Peters, Jan Reichow, Günter Vollmer, Viool

Heinz-Otto Graf, Karlheinz Steeb, Altviool

Horst Beckedorf, Rudolf Mandalka, Violoncel

Rudolf Schlegel, Contrabas

Bob van Asperen, Cembalo

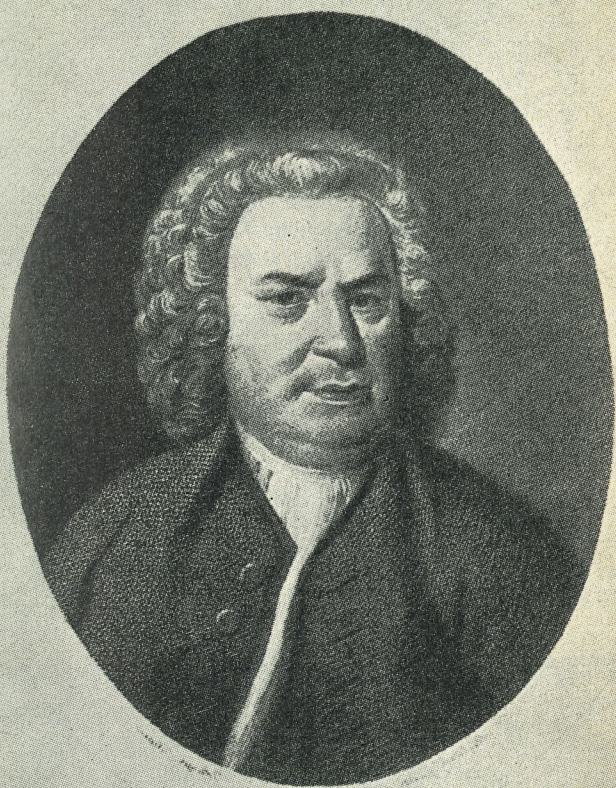
J. S. Bach (1685-1750)

Ouverture no. 1 in C, BWV 1060 voor 2 hobo's fagot, strijkers en basso continuo

Ouverture – Courante – Gavotte I en II – Forlane, – Menuet I en II – Bourrée I en II – Passepied I en II.

Negen jaar had Bach als hoforganist te Weimar gewerkt toen de functie van kapelmeester open kwam; bij de benoeming hiervan werd hij gepasseerd door de middelmatige musicus Joh. W. Drese die de plaats van zijn vader ten nadele van een zich vernederd voelende Bach innam. Heel snel vond J. S. Bach toen een andere betrekking aan het hof van Prins Leopold van Anhalt-Cöthen; als kamermuziekdirecteur zou hij er blijven van 1717 tot 1722. Het was inderdaad een *andere* betrekking: de vorst van Cöthen behoorde tot de trouwe aanhangers van het calvinistische geloof, zodoende bleef aan zijn hof de kerkmuziek beperkt tot de beoefening van eenvoudig psalmgezang tijdens de kerkdiensten. Bach werd er niet belast met het leveren van kerkelijke composities noch met het bespelen van het orgel maar kreeg tot taak de profane muziekbeoefening in al haar geledingen te leiden en te stimuleren. Als hofdirigent stond een keur van musici tot zijn beschikking met inbegrip van de vorst zelf die de viool, de gamba en het klavecimbel bespeelde. Als componist moest hij muziek leveren voor alles wat de hofhouding betrof: Leopold oordeelde dat bij alles de muziek voorop moest staan.

Uit die jaren in Cöthen dateren Bach's orkestwerken. Ze zijn klein in aantal, maar men is haast wel zeker dat veel meer werken verloren zijn gegaan dan bewaard. Tot deze laatste groep behoren vier orkestsuites die oorspronkelijk

JOH. SEB. BACH

Canterian der Thomasschule in Leipzig

Ouverture werden genoemd naar de titel van het eerste deel en naar de feesten en mondaine hofconcerten waar ze onder leiding van de componist werden uitgevoerd. Op deze ouverture volgen in de Suite dan de gebruikelijke dansvormen. De ouverture uit deze Suite is driedelig met, in het midden, een fuga; plechtig van klank, groots van stijl en zwaar tegelijkertijd. Dan eindelijk kan het volgens franse hofetiquette georganiseerde dansfeest een aanvang nemen en volgen de dansen die alle, behalve de forlane (een levendige oud-italiaanse dans), van franse afkomst zijn.

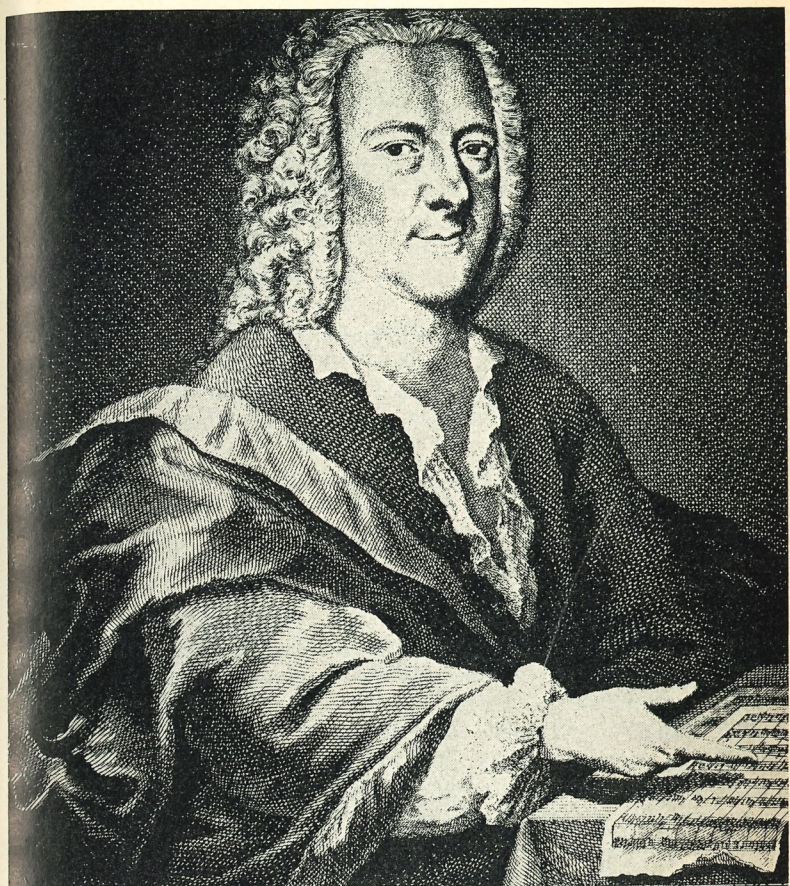
Georg Philipp Telemann (1681-1767)

Suite in D voor viola da gamba, strijkers en basso continuo

In Telemann heeft men lang en uitsluitend alleen de oppervlakkige veelschrijver gezien. Overigens: alleen *gezien*, want gehoord kon moeilijk; immers, heel lang heeft dit uitgebreide oeuvre onder stof gelegen in de bibliotheken om de heel eenvoudige reden dat Bach en Händel belangrijk waren, en er geen plaats voor andere componisten kon zijn naast deze twee grootheden.

Nu Telemann's werk beter gekend raakt blijkt dat niet de veelschrijverij een eerste oordeel zou moeten uitlokken maar veel meer twee andere factoren meespelen in de waardebeoordeling van zijn muziek. Ten eerste Telemann's Europese idealisme. Hij had belangstelling vooral voor de Franse en Italiaanse muziek, en de Poolse. Vanuit deze voorliefde poogde hij alle nationale stijlen te versmelten tot een nieuw geheel; het bleef vaak alleen bij pogingen . . . Een tweede element is de geschiedsfactor. Telemann leefde in een overgangperiode: de muziek ging langzaam over van Barok naar Rococo. In zijn oeuvre komen wij dan ook zowel elementen tegen uit de galante stijl als uit de 'empfindsame'; het een zowel als het ander liggen besloten in de vorm van de Suite met de inleidende Franse ouverture (snel-langzaam-snel), en het ander in het solierende aandeel van de viola da gamba.

GEORGIVS PHILIPPVS TELEMANN
REIPVBLICAL HAMBVRGENSIS DIRECTOR
CHORI MVNICI,

Natus Magdeburgi MDCLXXI die 12 Martii.

Concerto hobo, strijkers en basso continuo (Wotquenne 165) C. Ph. E. Bach (1714-1788)

Carl Philipp Emanuel Bach is de enige van J.S. Bach's zonen die werkelijk een geslaagde carrière heeft gemaakt. Vanaf 1767 was hij Muziekdirecteur aan de Hamburgse kerken; uit die jaren dateert de bijnaam 'Hamburgse Bach' die meer is dan het lokaliseren alleen van 's componisten werkzaamheden. Hij was namelijk een zeer actief organisator, die een geweldige impuls gaf aan het muziekleven van de stad door het verzorgen van vele premières van ten onrechte verwaarloosde werken, en door zijn eigen composities. Tot de eerste groep behoren the Messiah van G. Fr. Händel, het Stabat Mater van J. Haydn, een Requiem van Jommelli, en ook de H Moll Messe van zijn vader die behoorde tot de nalatenschap die J. S. Bach aan hem toevertrouwd had en die Carl Philipp met zorg voor het nageslacht bewaard heeft. Eigen composities leverde hij vooral in het kamermuziek-genre, terwijl hij als klaviervirtuoos een beroemdheid was; een engelse muziekhistoricus, Charles Burney, ontmoette hem in 1771 en schreef nadien uitvoerig over zijn bijzondere manier van clavichordum spelen.

Aan de Hamburgse periode ging een verblijf vooraf te Berlijn aan het hof van eerst kroonprins en later koning Frederik van Pruisen. Uit die tijd dateren de meeste van zijn ongeveer 52 concertos voor verschillende solo-instrumenten waarvan vele vaak lijken op bewerkingen van zijn klavierconcerten.

In vergelijking met zijn broers is Carl Ph. Emanuel op meerdere terreinen hun mindere: Friedemann schreef hartstochtelijker muziek, Johann Christoph had meer gevoel voor de klassieke vormgeving terwijl Johann Christiaan de weense lichte toets beter wist aan te voelen. Philipp Emanuel is van blijvende invloed gebleken op het gebied van de verdieping en de thematische alsook motivische uitwerking van de muzikale uitdrukkingsmiddelen. In dit hoboconcerto uit 1765 – A. Wotquenne, die in 1905 te Leipzig een 'Thematisches Verzeichnis der Werke Ph. Em. Bachs' liet verschijnen gaf no. 165 mee aan dit werk, blijkt hoe gevoelig de componist is in zijn muziek en welke aanleg hij had voor instrumentale vondsten.

Sinfonia concertante in A voor viool, altviool, violoncel en orkest Carl Philipp Stamitz (1746-1801)

Carl Stamitz ontving zijn opleiding tot componist en altviolist bij zijn vader Johann Stamitz en bij Cannabich. Van 1762 tot 1770 was hij tweede concertmeester van het orkest te Mannheim. Daarna verdiende hij zijn brood en zijn roem als rondreizend musicus (in Parijs was hij in 1778 en 1785; in Kassel verbleef hij in 1779 en 1790; hij werkte ook in Engeland en Rusland – 1794).

Van zijn vader heeft Carl Stamitz veel geleerd op het gebied van de symfonie, de vorm die de leermeester zijn vaste contouren had gegeven als stichter eveneens van de zogenaamde Mannheimer school. De bezetting die hij

C. Ph. E. Bach

voorschreef was uitgebreider dan bij zijn vader, alhoewel deze reeds veel plaats had ingeruimd voor de blazers met name door de introductie van hoorns en klarinetten. Maar wellicht was Carl niet alleen een goede leerling van zijn vader maar ook een goed kenner van de italiaanse symphonische erfenis. En deze legde niet zozeer het accent op het thematisch dualisme eigen aan vader Stamitz's eerste klassieke symfonieën – en vooral dan in het eerste deel – maar meer op het concernerend (duellerend?) karakter tussen twee of meer instrumenten in samenspraak met het orkest. In de lijn van de combinatie van beide invloeden: klassieke symfonie in de kiem en erfenis van het concerto grosso, moeten wij de concertante symfonieën bezien en beluisteren zoals Carl Stamitz ze nagelaten heeft.

Holland Festival 1971

Eduard van Beinum stichting

Gratis concerten op 'Queekhoven' te Breukelen

- 15 juni, 14.30 uur Claude Helffer, piano
Werken van Berg, Boulez, Serocki, Messiaen
- 20 juni, 14.30 uur Mary Lindsey, sopraan
Felix de Nobel, piano
Werken van Berg, Nono, Strawinsky, Ravel,
Dallapiccola
Lotte Lenya is uitgenodigd voor een causerie
- 22 juni, 14.30 uur Gaudeamus Strijkkwartet
Werken van Berg, Marco, Lutoslawski
- 23 juni, 14.30 uur Lode Devos, tenor
P. Bartholomée, piano
Werken van Hindemith, Schönberg, Poulenc, Bartok,
Krenek
- 24 juni, 14.30 uur Siegfried Palm, cello
Werken van Hindemith, Penderecki
- 28 juni, 14.30 uur Ardito blaaskwintet
Werken van Escher, Stockhausen, Bruynel
- 30 juni, 14.30 uur Ursula en Heinz Holliger, harp en hobo,
A. Nicolet, fluit, J. Wyttenbach, piano
Werken van Milhaud, Zimmermann, Wyttenbach
- 1 juli, 14.30 uur Zie 30 juni.
Werken van Boulez, Berio, Takemitsu, Holliger en
Huber
- 2 juli, 14.30 uur Walter Boeykens, klarinet
Tan Crone, piano
Werken van Lutoslawski, Berg, Laporte
- 5 juli, 14.30 uur Alfons en Aloys Kontarsky, piano's
Werken van Strawinsky, Brown, Zimmermann
- 6 juli, 14.30 uur Slagwerkgroep Amsterdam
*Dit concert vindt niet plaats op 'Queekhoven' maar in
de Spiegelzaal van het Concertgebouw te Amsterdam.*
Werken van Kasimir, Serocki en Ohana.

Inlichtingen voor gratis plaatsen bij:

Cisca-Uitkrant, Stadsschouwburg Amsterdam, tel. 020-229011 of
229012, 'Queekhoven', Breukelen, 03462-1562